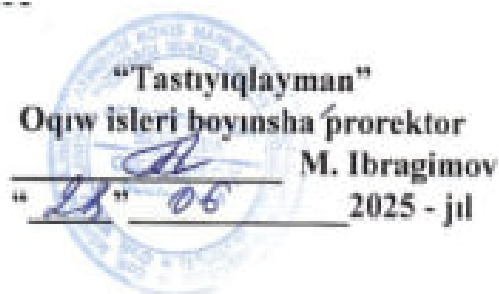

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ MEKTEPKE SHEKEMGI HÁM MEKTEP
BILIMLENDIRIWI MINISTRILIGI**

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTRILIGI**

**ÁJINIYAZ ATÍNDAGÍ NÓKIS MÁMLEKETLIK
PEDAGOGIKALÍQ INSTITUTÍ**

**“QARAQALPAQ ÁDEBIYATÍ TARIYXÍ
(XIX ásir aqırı XX ásir bası)”
PÁNI BOYÍNSHA
SILLABUS**

(kúndizgi bólim ushın)

Bilim tarawı:	100000 – Gumanitar
Tálim tarawı:	110000 - Pedagogika
Tálim baǵdarı:	60110800 –Ana tili hám ádebiyatı (Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı)

MODUL/ PÁN SILLABUSÍ**Túrkiy tiller fakulteti****60110800 –Ana tili hám ádebiyatı (Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı)**

Pán atı	Qaraqalpaq ádebiyatı tariyxı (XIX ásir aqırı XX ásir bas)
Pán túri	Májbúriy
Pán kodı	QarAT208
Jıl	4
Semestr	4
Tálim forması	Kúndizgi
Shınıǵıwlar forması hám semestrlerge ajratılǵan saatlar	120
Lekciya	30
Ámeliy shınıǵıwlar	-
Laboratoriya shınıǵıwları	-
Seminar	30
Óz betinshe tálim	60
Kredit muǵdarı	4
Bahalaw forması	Imtixan
Pán tili	Qaraqalpaq

Pánniń maqseti (PM)

PM1	Talabalarǵa qaraqalpaq ádebiyatı tariyxı XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatınıń rawajlanıw barısı, usı dáwir ádebiyatı wákilleri, dóretiwshiliginiń ideyalıq-tematikalıq, kórkemlik ózgeshelikleri haqqında teoriyalıq bilim, kónlikpe hám túsiniqlerin rawajlandırıwdan ibarat.
-----	--

Pándi ózlestiriw ushın zárúr baslanǵısh bilimler

1	Erte dáwir qaraqalpaq ádebiyatı tariyxı
2	Qaraqalpaq ádebiyatı tariyxı (XVIII-XIX ásir)

Tálim nátiyjeleri (TN)

	<i>Bilimi jaǵınan</i>
TN1	XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatınıń rawajlanıw barısı haqqında bilimge iye bolıwı kerek;
TN2	XIX ásir aqırı XX asir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatı shayırlarınıń ádebiy xızmetleri, qıssaxanlıǵı haqqında bilimlerde iyelewi kerek;
TN3	XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatı wákilleri dóretiwshiliginiń ideyalıq-tematikalıq, kórkemlik ózgeshelikleri haqqında teoriyalıq túsiniqlerge iye bolıwı kerek;
TN4	XIX ásir aqırı XX asir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatında shayırlar aytısınıń rawajlanıw baǵdarları boyınsha bilimge iye bolıwı kerek;
	<i>Kónlikpe jaǵınan</i>
TN5	XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatınıń rawajlanıw barısı haqqında bilimge iye boladı;
TN6	XIX ásir aqırı XX asir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatı shayırlarınıń ádebiy xızmetleri, qıssaxanlıǵı haqqında bilimlerde iyeleydi;
TN7	XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatı wákilleri dóretiwshiliginiń ideyalıq-tematikalıq, kórkemlik ózgeshelikleri haqqında tereń teoriyalıq bilimlerde ózlestiredi
TN8	XIX ásir aqırı XX asir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatında shayırlar aytısınıń ózgesheliklerin úyrenedi.

Pán mazmunı

Shınıǵıwlar forması: lekciya (L)	
L1	Kirisiw
L2	Milliy oyanıw dáwiriniń qaraqalpaq ádebiyatınıń dáslepki basqıshı (Tariyxıy-mádeniy hám siyasiy-ekonomikalıq sharayatlar)
L3	Jadid ádebiyatı wákilleri hám jádidshilik háreketi
L4	Xalıq shayırlarınıń (Annaqul, Qulmurat, Begjan, Sıdıq, Ábdıqádir) ádebiy miyrasları
L5	XIX ásirdiń aqırı XX ásirdeń basında kátipshilik (qol jazba kitaplar) óneriniń rawajlanıwı
L6	XIX ásirdeń aqırı XX ásirdeń basında qıssaxanlar mektebi
L7	Qorazbek Razbek ulınıń ómiri hám dóretiwshiligi
L8	Qazı Máwlik Bekmuhammed ulınıń ómiri hám dóretiwshiligi
L9	Omar shayır, Jańabay shayır hám Sapura shayır dóretiwshiligi
L10	Ayapbergen Musaevtıń ómiri hám dóretiwshiligi
L11	Abbaz Dabılovtıń ómiri hám dóretiwshiligi
L12	12.Shıǵıs ádebiyatınıń qazaq ádebietine tigizgen ıqpalı. Názira dástúri. ¹ 12.1.Shıǵıs ádebiyatınıń janrlıq formaları hám qaraqalpaq ádebiyatı
L13	13. XIX ǵasırdıǵı aytıs óneri² 13.1.XIX ásirdegi aytıs óneri
L14	XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatında shayırlar aytısı
L15	Shayırlar aytısı hám improvizaciya
Shınıǵıwlar forması: seminar (S)	
S1	XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatınıń tematikası hám janrları
S2	Annaqul shayır dóretpeleriniń tematikası
S3	Qulmurat shayır lirikasınıń tematikası
S4	Begjan shayır dóretpeleriniń tematikası
S5	Sıdıq shayır dóretpeleriniń tematikası
S6	Sıdıq shayır lirikasında tariyxıy temaniń sáwleleniwi
S7	Ábdıqádir shayır lirikasınıń tematikası
S8	Qorazbek shayırdıń dóretiwshiinde táriplik shıǵarmalar
S9	Qazı Mawlik shayır lirikasınıń tematikası
S10	Janabay shayır lirikasınıń tematikası
S11	Omar shayır lirikası, lirikasınıń izertleniwi
S12	Sapiwra shayır lirikasınıń tematikası
S13	Ayapbergen shayır lirikasınıń tematikası

¹XIX ǵasırdıǵı qazaq ádebiyeti pəni baǵdarlaması. əl-Farabi atındaǵı Qazaq Ұлттық университеті. Алматы, 2024.

²XIX ǵasırdıǵı qazaq ádebiyeti pəni baǵdarlaması. əl-Farabi atındaǵı Qazaq Ұлттық университеті. Алматы, 2024.

S14	Abbaz shayır lirikasınıń janrlıq ózgesheligi
S15	XIX ásir aqırı XX asir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatında shayırlar aytısınıń rawajlanıw barısı

Óz betinshe tálim (ÓT)		saat
1.	Seminar sabaqlarǵa tayarlıq kóriw hám úyge tapsırmalardı orınlaw	34
2.	Mashqalalı máseleler (keys) dúziw	12
3.	Berilgen tema boyınsha esse jazıw	4
4.	Konferenciyaǵa tezis tayarlaw	6
5.	Berilgen dáreklerdi awdarmalaw	4

Tiykargı ádebiyatlar

1	Paxratdinov Á., Ótemuratova H. XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatı tariyxı. (xrestomatiya) –Nókis, «Qaraqalpaqstan», 1995. -316 b.
2	Paxratdinov Á. XIX ásir aqırı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatı tariyxı. –Nókis, «Qaraqalpaqstan», 1996. – 308 b.
3	Pirnazarov A. XX ásir ekinshi yarımı XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatı. –Nókis, “Bilim”, 1996.
4	Davletov B. XX ásir basındaǵı qaraqalpaq ádebiyatında janrlıq formalar máselesi. Nókis, 2005, -22 B.
5	Davletov B. Qaraqalpaq ádebiyatı tariyxın izertlewde tekstrologiyalıq jumıstıń áhmiyeti. – Nókis, 2006, 24 b.

Qosımsha ádebiyatlar

6	Mirziyoev Sh.M. Tanqıdiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bwlishi kerak. -Toshkent, “Ozbekiston” 2017.
7	Járimbetov Q. XIX ásir qaraqalpaq lirikasınıń janrlıq qásiyetleri hám rawajlanıw tariyxı. – Nókis: Bilim, 2004.
8	Paxratdinov Á Abbaz shayırdıń kórkemlik dúnyası. Oqıw qollanba. -Nókis, «Qaraqalpaqstan», 2009. -256 bet.
9	Paxratdinov Á. Ájiniyaz shayırdıń kórkemlik dúnyası. – Nókis: Qaraqalpaqstan, 2014.
10	Mádibay Q. XIX ǵasırdaǵı qazaq ádebieti. -Almatı, 2022.- 196 b.
11	Jarmuxamedov M. Aytıs óneri. -Almatı, 2021. 234 b.
12	Internet saytları 1. www. tdpu. uz 2. www. pedagog. uz 3. www. Ziyonet. uz 4. tdpu-INTRANET. Ped 5. nkspi info@edu.uz 6. qqadabkaf.ndpi.uz
13	https://ndpi.uz/wp-content/uploads/2020/01/sillabus_xix-%D2%93-%D2%9Baza%D2%9B-%D3%99debieti-.pdf

Talabalardıń pán boyınsha ózlestiriw kórsetkishin qadaǵalawda tómendegi ólshemler usınıs etiledi:

Kreditlerdi alıw ushın talabalar;

Pange tiyisli teoriyalıq hám ámeliy túsiniklerdi tolıq ózlestiriw, pikirlew, talqı nátiyjelerin tuwrı ózlestire alıw, úyrenilip atırǵan procesler haqqında ózbetinshe pikir júritiw hám baqlaw ushın berilgen wazıypa hám tapsırmalardı orınlaw, juwmaqlawshı qadaǵalaw boyınsha jazba jumısın tapsırıw.

Talabardı bahalaw tártibi

Bahalaw tártibi óz ishine qadaǵalaw túrin (aralıq, kúndelik hám juwmaqlawshı) qamtıp aladı. Talabanıń ózlestiriw dárejesi tómendegishe jol menen bahalanadı.

Dárejesi	Ballar (procent)	Reyting	
A+	95-100 ball	4.5	Ayrıqsha
A	90-94 ball	4.0	
B+	85-89 ball	3.5	Júdá jaqsı
B	80-84 ball	3.0	
C+	75-79 ball	2.5	Jaqsı
C	70-74 ball	2.0	
D+	65-69 ball	1.5	Shártli ótti
D	60-64 ball	1.0	
F	59 ball hám onnan tómen	0.0	Ótpedi

Ballardıń bólistiriliwi

Aralıq qadaǵlaw - 30 ball
 Kúndelik qadaǵalaw -20 ball
 Juwmaqlawshı qadaǵalaw -50 ball
 Jámi: 100 ball

Talabardıń ózlestiriwin bahalaw ólsehemleri

«A+», «A», «V+» baha: talaba materialdı erkin túrde tez ózlestiredi: qátelerge jol qoymaydı; Shınıǵıwlarında belsene qatnasadı. Sorawlarǵa tolıq ham anıq juwap beredi.

«B», «S+», «S» baha: talaba materialdı jaqsı ózlestirgen, onı logikalıq jaqtan sáwlelendire aladı; Shınıǵıwlarında belsene qatnasadı; Sorawlarǵa tolıq ham anıq juwap beredi, biraq onsha áhmiyetli bolmaǵan qátelerge jol qoyadı.

«D+», «D» baha: tiykarǵı materiallardı bilede, biraq anıq sáwlelendiriwge qıynaladı; sorawlarǵa juwap beriwde anıqlıq ham tolıqlıq jetispeydi, materiallardı usınıwda ayırım qáteliklerge jol qoyadı; kommunikaciya procesinde qıyınshılıq sezedi.

“D” (ótpedi) baha: materiallardı ózlestirmegen; sorawlarǵa juwap bere almaydı; Shınıǵıwlarǵa qatnaspaydı.

Talabardı bahalawda tómendegiler esapqa alımadı:

- Shınıǵıwlarındaǵı qatnas (Sabaqqa qatnas);
- Shınıǵıwlarında belsendilik hám dóretiwshilik;
- Tiykarǵı hám qosımsha materialların ózlestiriw;
- Ózbetinshe tálim boyımsha tapsırmalardı óz waqtında orınlaw;
- Qadaǵalawdıń barlıq túrlerin óz waqtında orınlaw.

Pán oqıtıwshısı haqqında maǵlıwmat

Avtor:	Matimov K. – filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), docent
E-mail:	matimov@mail.ru
Jumis ornı:	Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq instituti, Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrası
Pikir bildiriwshiler:	<p>Pikir bildiriwshiler:</p> <p>T.Orınbaev–QMU, “Qaraqalpaq ádebiyatı” kafedrası docenti, filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD)</p> <p>G. Otepbergenova – ÓZKÓMI NF docenti w.w.a, filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD)</p>

Usı Sillabus Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq instituti oqıw-metodikalıq Keńesiniń 2025 – jıl “28” 06 № 11 sanlı májilis bayanlaması menen tastıyıqlanǵan.

Usı Sillabus Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrasınıń 2025 – jıl “26” 06 № 11 sanlı májilis bayanlaması menen maqullanǵan.

Oqıw-metodikalıq basqarma bashıǵı:

Túrkiy tiller fakulteti dekanı:

Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrası bashıǵı:

Dúziwshi:

A.Abdiev
B.Davletov
A.Seytbekov
K.Matimov